

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

Брой 24. у Сомбору 31. Децембра 1866. Год. VIII.

Школски Лист излази месечно дваред: сваког 15. и последињг, а Пријатељ србске младежи излази као додатак школскога Листа едаред на месец.

Цена е за оба Листа 4 ф. а за сам додатак 1 ф. 20 нов. на год.

П О З И В

НА ПРЕДПЛАТУ ШКОЛСКОГА ЛИСТА ЗА 1867. ГОДИНУ.

С' Божиом помоћи навршуе се година дана, од како я Лист Школски издаем, а осма година нѣговога обстанка.

Да нам е Лист овај од велике потребе за све учитель, школске управителѣ и родителѣ, то свако већ увиђа, али би ваяло да све обштине наше и сви одабрании и имућнии Срби сходно овоме увиђеню раде, пак да Лист Школски не само држе, него да за нѣга и уредно плаћаю. Премда се ове године Школски Лист у више од 800 примерака разшиљао, ипак због тога што предплата ние са свию страна на време долазила, и што сада још више од 1200 фор. од годишнѣх предплате примљѣно ние, морао сам много злпатити са издаванѣм Листа, но при свем том издавао сам га точно и уредно, и настојао сам да читателѣи и више добию, него што сам им на почетку године обећао.

Побуђен благоволенѣм, кое неколико отличних добротвора просвете народне Листу овом до сада указиваху држећи га за повдине сиромашне школе и учитель, а особито уздајући се да ће све наше епархијалне и окружне школске власти држанѣ овога листа обштинама, учителяма, и школским старешинама свойски препоручити, усуђуем се приступити к издаваню Школскога Листа и идуће 1867. године.

„ШКОЛСКИ ЛИСТ“ ће дакле излазити и одсада двапут свакога месеца на великом табаку. Уз то ће уз сваки брой Листа излазити на половини табака као додатак: „ПРИЈАТЕЉ СРБСКЕ МЛАДЕЖИ,“ и тако ће читателѣи свакога месеца три пуна табака а преко године 36 табака Листа овог добити.

Школски Лист ће доносити: Чланке о васпитавању и ученом младежи како у школи, тако и у породици, општини и цркви; предлоге о унапређењу хришћанске просвете, благонравности и благостања у народу нашем; израђене лекције учених предмета за углед; рачунске и друге школске задаће; чланке о школи и о школској управи, о дужностима учитеља и старешина; предмете из педагогичне историје; школске наредбе и школске вести; упутства из типика за учитеља, препоруке ваљаних књига за учитеља и свештенике, за народ и за децу. У њему ће наћи поучних и занимљивих саставака не само учитељи, него и сви родитељи деци и у опште сваки Србин, који за просветом тежи.

Како пак још до сада „Црквенога Листа“ немамо, то ће се Уредништво по жељи многих отличних свештеника постарати, да у Школском Листу места нађу и чланци духовног садржаја поцрпљени само из православних духовних књига и часописа и списани у духу наше свете цркве.

У Пријатељу Србске Мladeжи изилазиће: Игре и забаве за младеж; басне, песме духовног и моралног садржаја и пјесмице за децу; одабрана житија светих Божијих угодника; животописи славних мужева и жена; приповедке, предмети из србске и опште повестнице, из природописа, природословља, човекословља, дијететике, и особито из науке о домаћем и полском газдовању.

Због слабог саучешћа, којим се општинство наше предплатом на „Пријатеља Србске Мladeжи“ ове године одазвало (било је само 52 предплатника), и због двоструке поштарине која се с' тога морала издавати за све листове, неће се у будуће ниодкога примати обашка предплата на „Пријатеља Срб. Мladeжи,“ него ће се он само као додаток предплатницима Школскога Листа разашилати.

Цена је Школском Листу заједно с додатком за Аустрију и за Београд 4 форинта а. вр. на целу годину, а 2 фор. на по године. За унутрашњост Србије, због двоструке поштарине и других трошкова, који су с' разношиљанјем листа скопчани, стављам годишњу цену од 4 фор. 40 н. на целу годину а 2 фор. 20 новчића на по године.

Надајући се, да ћу из Кнежевине Србске одсада више предплатника добити, постарао сам се да тамошњи предплатници Лист уредно добијају; с' тога јављам, да ћу одсада имати у Београду човека, коме ће у дужност спадати Лист овај разносити, а то је познати разносилац Срб. Листова г. Прока

Теодоровић у Београду, кои ће Школске Листове и за унутрашњошћ Србије са аустријске поште на србску пошту по насловима најточније и на време предавати плаћајући прописану поштарину.

Питомци свију наших богословия, приправници учительског званія, и сви ученици реалних школа, гимназия и академня, како у Аустрији, тако и у Србији, кои би Лист Школски држати желели, добијаће га годишњѣ за 3 фор. а полгодишњѣ за 1 фор. 50 н.

Све родолюбце, а особито Господу народне Учителѣ пријатељски молим, да се постарају с скупљанјем предплатника Школског Листу у помоћ притећи. Когод ми новце за пет предплатника пошлѣ, добиће едан примерак Школског Листа и Пријатеља Младежи на дар. Телико предплатника могло би се јачно и у најманјем сеоцу скупити, па тако би овим начином сваки и најсиромашнији учитель с малим трудом Школски Лист себи набавити могао.

Господа скупитељи, имају право, на сваких 10 предплатника, сиромашним школама по едан примерак Школског Листа у своје име на дар слати. Овакових пак школа има највише у будимској епархији, у Хрватској и у Босни, где нам свима буденј народне свести и просвете својски подпомагати ваља.

Умољавајући поново сваког родолюбца, да се скупљаня предплате прими, обзнајојем овде имена оне Господе, која ми се досада обећаше, да ће предплату примати, а то су: Господа народни учитељи: Петар Деспотовић у Сомбору, Арон Михайловић у Н. Саду, Н. Максимовић у Земуну, Ђорђе Глибонски у Ст. Бечеју, Јован Настић у Србобрану, Стефан Јацковић у Ђурђеву, Тома Јаникијевић у Сегедину; Григорије Јорговић и Аркадија Варађанин у Кикинди; Ђорђе Јовановић у Темишвару, и Симеон Бакић у Вршцу. Из Србије може се предплата слати или преко Београдских књижара на мене, или преко горепоменутог разносителја г. Проке Теодоровића.

Лист ће се школски само онима слати, кои најдалѣ до месец дана за нѣга плате, или барем писмено уверенј даду, да ће у течају године платити. На сваки пак начин најболѣ е да сви, кои га држати желе, с полгодишњом или годишњом предплатом што скорје похите, да би се Уредништво од неприлика, какових е ове године било, сачувало.

Имена скупитеља и предплатника, обнародоваће се одма у првом Листу после приманя. То ће уједно и као признаница

свакоме служити. Предплатници, кои би захтевали обашка признаницу имати, нека изволе осим предплате едан штемпл од 7 н. и поштанску марку од 5 новчића послати.

Оне общине и п. н. Господа, која за овогодишњи Лист још еднако дугую, нека изволе без сваког оклевања што скорје оджугити се. Док то неучине, дотле се приватнима шилија Листа обуставља.

Новци, молим да ми се с насловом предплатника и означенјем последњих поште у плаћеном писму пошљу.

У Сомбору, на Бадњи Дан 1866.

НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ,
издатељ и уредник Школскога Листа.

Учительски Збор

У ГЛАВНОЙ ШКОЛИ НОВОСАДСКОЙ.

По наредби кр. унг. намест. већа — да се триред у години а имено : у почетку, половини и на свршетку школске године, главне учительске конференције држе — обдржавана е овде одма после почетка школског главна учительска конференција у дворани гимназијалној, на којој су осим оvd. учитеља и сви професори као и неки део од свештенства овдашњег учествовали.

Местни управитељ и председник г. Андрей Монашевић парох овдашњи одпояв уз помоћ учительску „Царю небесный“ и тиме Богу помолив се са учесницима, одпоче лепу беседу чину конференције сходну, у којој на ситно нацртав заслуге и велике трудове неумрли и врли мужава србски око подизања и бранџија наших народних школа као што су били : Вујановски, Мразовић, Јанковић, Несторовић и П. Јовановић, тако исто и велику ревност и топло заузимањ у новие доба г. Др. Ђорђа школс. саветника за наше народне школе, и тиме отвори конференцију, и позове перовођу оvd. народ. школа г. Лазу Илића, да прочита највишу наредбу кр. унг. намест. већа у погледу држанија конференције и световања учительског. И пошто перовођа то учини, умоли он збор учительски, да себи перовођу за главну конференцију изабере. Збор изабере поменутог учитеља за перовођу свога, и рад се одпочне.

На дневном реду у програму били су ови предмети :

1. Рачун уман и писмен.
2. Читанј разумљиво и механично.
3. Краснопис.

4. Дисциплина.

5. Библиотека.

На брой 1. приметило се и од стране управителства и учителя, да деца нор. школа нису кадра рачунати самостално и без руковођења учительског. Питањ е дакле било стављено, како да се нађе начин и средство да деца самостално раде и лако понјоу.

Ту се отвори жива дебата и гг. професори предлагаше, да би требало, да се рачун уман и писмен разумљиво, понјатно и у практичним примерима предав.

Учителји тврдише да се тако ради као што они предажу и да се опет неможе самосталност у рачуну код већине деце да получи.

Професори говорише, можда кои од учителя неради тако и због тога се неможе жельна цель да постигне, па би ваљало увести хоспитацие.

Учителји пак тврдише, да они идући по испити уверили су се, да се ричун разумљиво предав; али да опет код већине деце неиде. Неки од учителя тврдише, да е рачун деликатна ствар, коя захтева и године узраста и више времена, него што га они на рачун определити могу; ер силе душевне пису еднаке у све деце, нити се у едно време свой деци развиваю, некой пре, а некой доцније, и то е прави узрок несталности у рачуну. Наравно да су многи то одобрили.

Што се тиче хоспитацие ва то приметише учительи неки, да е то ствар по себи лепа и користна, и да се неко време и држала, али она и много времена потроши, а тога они при овако силном послу немаю, тако дакле и од хоспитацие неби ништа.

Кроз дугу дебату дакле дошло се напоследку до тога резултата, да се мало манѣ умно у првом разреду и писмено у стариим разредима у рачуну истеруе, но што е до сада чинѣно, и то:

у I. разреду умно до 30. у сва четир вида и брояњ до 100. тако исто и написиванѣ.

у II. разреду умно опет до стотине и преко стотине до 1000 у сва четир вида, а писмено четир вида проста.

у III. разреду умно и писмено повторенѣ ученог у II. разр. и уз то четир специје вишенаречени броева и разбитке.

у IV. разреду повторенѣ свега ученога у III. разр. далѣ рачунањ интереса, правило тройно и основи из геометрие.

За овдашню главну девочку школу то исто, али писмено

у стариим разредима нешто мањ, што дотични учитељи немашу подијуне сате предавања због ручни послова.

Учитељи стариих разреда изкусили су, да деца из нижи разреда долазећи у старије, више реди ни редовно брояти до стотине точно незнају и то баш немали број; што се наравно учитељу нижег разреда у кривицу уписати неможе, пошто он вештабајући децу у многостручним примерима умним с ума сметне, да се и у редовном брояњу рамати може. Учитељи нижи разреда то нека незаборављају у будуће, но нека децу у брояњу више извикну, што ће им у будуће и лакше бити, ер ће више и времена имати на брояњ да оброте.

На број 2. приметило се да поред свег проналазка доброг метода деца у читаню како у разумљивом тако и механичном у стариим разредима нешто рању, и да би се од нђ јошт више захтевати могло. Како дакле то да се постигне?

Неки од учитеља говорише, да се силно време мора да троши на писанњ и ученњ стварни предмета у часовима читаня, ер их нема у читанкама, на због тога и читанњ механично и разумљиво често одпада. И то е една мана.

Неки од госпоре професора опет говорише како наше саданњ читанке неодговарају ни по форми ни по духу езика потреби наши народни школа, ер у њима се налази оно што е за нашу децу маловажно, а напротив онога нема што е важно. У њима се спомињу и Макси и Рикарди а о нашим Неманићима и св. Сави нема ништа. Читанке би дакле требало удесити у духу и език у србском и по потреби нашој. И то е една мана.

О том предмету дуго се још и много говора просуло и лепп мисли и желя изразило.

Да би се дакле како разумљиво тако и механично читанњ унапредило, дошло се чрез дуго светованњ до тог резултата:

Буквар да се направи, кои би и узрасту детинњм и начину учени саданњг одговарао; читанке да се преустрое и у њни да дођу предмети што се сада пишу и приповеданњм у школи без књиге уче. Предмети кои би у читанке уврстити се могли били би од прилике слѣдећи: Нешто из историје црковне, историје србске, природописа и природословля, и из газдинства и т. д. које предмете деца учећи, читати би морала више реди и тим се како у читаню механичном тако и разумљивом вештбала.

На број 3. било е разни предлога, но на предлог едног учитеља пристане се и ово заключењ донесе:

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА КНИЖАНИЦА

Да међу све учитељ еднообразност дође, т. е. да сви по „елементима калиграфичним“ децу писати уче. Тога ради да сваки себи купи те лепописне прегледалице, и едан од учитеља, кои разуме лепопис, да исте протумачи и писати покаже.

Ово држим, да би се могло препоручити, како поединим учитељима, тако и за оне, где их више у једном месту има.

Наравно, да ће се наћи можебити и неки међу учитељима, кои лепо писати неуму, и по томе држаће, да ни децу лепо писати нису кадри научити. То не стои. Само нека сваки учитељ себи прибави та „елемента калиграфична“ и по њима нека децу учи, па баш и ако nebude могао онако лепо писме написати као што је у њима, нека само зна где га почети и како написати и везивати ваља, па је доста. Али се тај посао од прве класе почети мора.

Приметило се из искуства, да она деца лепо писати неуму, која су два три и више учитеља променила, па наравно и толико шакописа претурила. Само са еднообразношћу писанија међу учитељи наступиће и еднообразност писанија и међу децом.

О броју 4. много се практично говорило и световало, како деца и у дисциплини да се руководе; али се опет до никаква закључка дошло нис, нити се засад каква савршенија теорија од постојеће у обзиру дисциплине произвести могла. Предмет је овај по себи врло важан, који много искуство и студирањем захтева. Дисциплина је душа сваког настављенија и велики обим поступанија у себи садржи, зато и изискује и многе снаге учитељеве. Тај предмет имао би бити на првом месту у програму за главну конференцију свију учитеља по свршетку ове године.

Бр. 5 који гласи о „библиотеци“ био је тако решен и усвојен, јер сваки од учитеља увидио је живу потребу даљег умног развијања и у науци унапређења.

Учитељу као васпитатељу дечијем, највише треба педагогично знањ, које ће га тек кадрим учинити, да болје позна и схвати душу и склоности дечије. Библиотека педагогична далеко пружа свакоме учитељу и васпитатељу средства за болје усавршењ у тој струци. Библиотека ова добила је име „школска библиотека.“

О начину како та цель да се постигне, световало се и дошло се до овога закључка: да дете свако при уписивању (азузимајући сироту) плати десетак сваке године, а учитељи пак опет по 1 ф. а. вр. а по потреби и више. Местни упра-

витель г. Андрија Монашевић, као и местни старатељ г. Ђорђе Давидовић адвокат обећаше сваки годишњи по 2. фор. прилагати, докле се при овом заводу находе. На овом дару хвала им!

Деца из овдашњих мушких и девојчких школа услед тог закључка приложише свако по десетак (изузимајући сироту децу), од које библиотеке и она ће посредно и непосредно хасне имати. Свота њихових прилога износи 40 ф. а. вр. која е већ до свога одредења на сохрану предана.

Од локала за „школску библиотеку“ зависи и њено скорашињи отварањ. Већ су исходни кораци учинјени и правос. обштина одредила е већ место за школ. библиотеку.

Према средствима новчаним зависиће и избор книга сваке врсте, педагогичних као и повремених листова садржая педагогичног и белетристичног.

То су предмети што су за главну конференцију оvd. учитеља приређени били. Из закључака њњих може се увидити нешто што смера на напредак школски. Оволико о конференцији овдашњих учитеља.

Још нешто. Неки од учитеља побояше се, да ће се материја за конференције учительске исцрпити. Учитељи народни! небојте се, материе ће увек за световањ и расправљањ бити; ер е педагогично полъ пространо, на ком врло много код нас Срба радити треба, ер се у том погледу код нас врло мало или по готову нимало није радило. Педагогично полъ у нашем е народу до сада врло запуштено било, за учитељима сада дакле стој, ер им се сада прилика пружа у зборовима, да то обрасло полъ по могућству сила свои мало раскрче и ударе путањом напретка. Млађи учитељи позвани су и од њих се с правом искати може, да са духом времена данашњг корачају. Данашњи е време од напретка, а ви учитељи данашњи будите напредни!

О истину огрешити нећу, ако кажем мненј многих учитеља, да су три термина за конференције учительске много, пошто е то зборенј са финансиом тесно скопчано. Учительске плаће нису тако сјине, да оне допуштаю и ван куће што потрошити. А да е то зборенј са доста трошка скопчано, вальда се нико неће посумњати. Скупови учительски бар три четир дана треба да траю а и више, то сиромаха учитеља доста ће коштати. Држим, да би доста едан термин у години био за зборове и зборенј учительско, али свию учитеља из сви србски вилаета. Виша власт, или одбор на то из учительства образовани нека дае предлоге, кои ће се на тој главној учитель-

www.сербской конференции расправляти; но ти предмети мораю у нови-
на благовремено публиковани бити; да би се тиме дало вре-
мена учителѣма о њима мислити и врх своих мысли штошта
рећи. Ти скупови могу едаред у едном, други ред у дру-
гом месту бити.

У Н. Саду на св. првозваного Андрию. — гъ —

Србска школа у Пећи.

Пећ или Ипек негдашња столица србске патријаршије ва-
рош 6 у Старой Србији удалѣна три сата од великих Дечана, а
5 сати од границе кнежевине србске. У овој вароши има 4000
мухамеданских и 800 хришћанских кућа. Међу хришћанима има
неколико десетина римљана, а остали су сви православни и по
народности Срби, дочим хришћани римске цркве и сви муха-
меданци арнаутским езиком говоре. У Пећи 6 свети споменик
старине србске, патријаршеска велика црква, коју 6 сазидао св.
Арсеније ученик просветителя Саве и други архиепископ Србски,
и у којој се хране целокупна тѣлеса светителя Арсенија,
Саве II, Никодима и Данила архиепископа и славног историка
србског; ту почиваю у ѣвотима своима патријарси србски из
времена славне и мученичке прошлости наше почевши од св.
Иоаникија, па до времена прелазка народа србског у ове землѣ.
Срби Пећани одликују се чистим осећанѣм хришћанске побож-
ности и добротворством ка ближњему; они, хранећ вѣрно ама-
пет св. Саве, васпитаваю децу своју у постоянной готовости
живити, страдати и умрети за крст чисти и вѣру Христову.
Понајвише су занатлије, и од свога труда и заслуге сваке
неделѣ после службе Божие прилажу по едан део на „общте
дѣло,“ а под тим разумеваю цркву, школу, одкупљиванѣ за-
робљених и подпомаганѣ неинострадаюћих единовѣраца, као
и издржаванѣ болнице и страноприемнога дома. У њи постои и
братство или црквена общтина под управом народнога проте и
едног световног старешине. Заиста 6 то пример узвишен,
пример на кога би се све общтине наше угледати могле.
Школа за мушку децу постояти 6 морала у Пећи од вайкада,
али 6 и ѣ по укинућу патријаршије по свой прилици нестало, и
ову коя сад постои основао 6 своим трудом старанѣм и пожр-
тованѣм пре своих 80 година тадашњи старешина или кнез
Пећски Јосиф Ђукић, Ова школа има велики уплив на про-
свету Пећских Србаля, кои сви умею читати а многи између
њих читаю и разумеваю црквене књиге и носе на себи тип

образованости старо србске и православне, без сваке примѣсе западне цивилизације.

У ову школу ишло је од пре и погдекоје женско дете; ту се код учитеља негдашњег попа Зарије учила една Србкиња Катарина Симића, која је пре 11. година завела прво девојачко училиште у Пећи, те су ученице њене у древној Патријаршији Србској године 1855 на празник Ваведения пречисте Богородице први пут своим дѣвојачким гласом у славу Майке Божије а на духовно сазиданѣ Пећских хришћана; запояле „Днесь благоволенїа Божїа предображенїе и человекквѣз спасенїа проповѣданїе.“

Кад у обзир узмемо, да ми Срби у Аустрији и у Србији, тек по гдекою женску имамо, која је кадра учительком бити, и која се кадра одважити на одржавање овог звања; то се морамо чудити и дивити одважности и самопрегоревању врстне Србкињѣ Катарине, која је кадра била девојачко васпиталиште у Старој Србији отворити и одржати учећи сваке године девојчице науку вѣре читању писану и рукоделу, васпитавајући их у духу светог православља и поштеня старосрбског. Па све ово чинила је врстна ова кћи рода србског без сваке плате, задовољавајући се најпростіом раном, коју јој обштина даваше.

У таквоме је стану пре 9 година ову девојачку школу нашао славни руски путник Хилфердинг, који је нас Србе први са споменицима древности из Старе Србије упознао*), и који је потом израдио, те су православни хришћани у Русији с братским сачувствіем и усрдіем сакупили прилоге, од којих се на издржавање Пећске школе сваке године 50 ћесарских дуката милостинѣ издаје.

Још споменути нам ваља, да је при оснивању и уређењу ове девојачке школе, особито се заслужним показао Илија Јањић обштински старешина, који се код турских власти својски заузимао за дозволење, да се школа завести могла, а браћу хришћане својим мудрим саветима наговорио је, да се издржавање ове школе прихвате, и да кћери своје учити дају. Обштина је потом купила леу кућу, у коеј едной половини смештена је обштинска болница, и приемница страних и убогих, а у другој је смештена девојачка школа са станом учителькиним.

Врстна учитељица и прва основатељица школе девојачке у Старој Србији, угледајући се на славне Србкињѣ старог доба, примила је на себе свети анѣлски образ под именем монахињѣ

*) Види „Русская Бесѣда 1858. IV. Боснїа VII. и VIII. преведено у Срб. Лѣтописи.

Екатерине, и као таква продужује једнако свој учитељски посао, имајући сада две помоћнице, од којих је једна Александра кћи негдашњег учитеља и свештеника Пећског Зариса, а друга Јованка Симићева братучеда учитељкина, која као искусна везила девојчице лепо вези учи.

Пре 4 године Архимандрит Дечански Хаџи Ћирил, вративши се из Русје купио је велику једну турску кућу у Пећи, и поклатио мушкој школи Пећској, а почем је кућа та баш до девојачке школе, то је овом приликом и девојачка школа распротанџна. Овај врстни настојатељ подиже сада још две школе, једну у Дечанима, а другу у Лоћену арнаутском селу близу Дечана.

По стараноу Преосвештеног Митрополита Београдског Господина Михаила, и по дарезљивости србског правителства, шило се од више година школске књиге ученицима и ученицама ових школа у Пећи. У мушкој школи Пећској од прошле године одирава учитељско звање јеромонах Сава из Старе Србије, који се у Београдској семинарији изобразио.

Осим ових школа, издржава обштина Пећска, као што је већ споменуто, у обштинској кући својом болестнике и старице које немају свог рода, те их прилозима својима храни, и у случају смрти хришћански саранити даје, ту палазе пристан и одмор и страни хришћани, који ради богомолства у Пећ долазе.

Обичај се храни од старине, да Дечански монаси долазе у Пећску патријаршију на славу на дан успомене св. Арсенија, који пада 28 Октобра, а хранитељи славено-србског патријаршеског престола калуђери Пећски са хришћанима својима иду опет у високе Дечане 11 Новембра на славу светковине светог краља Дечанског. На овој Дечанској слави године 1865, саобштити сабралим духовним и светским старешинама хришћанским честопоменуто монахиња и учитељица Катарина, да би се она одважила походити удаљне предјеле Србства, и купити добровољне прилоге по србском народу, ради утврђења, одржања и распрострањена девојачке школе и болнице. Намеру њену благословише духовне старешине предела тог Хрисантије Архимандрит и Рафаило игуман Пећски, Хаџи Ћирил Архимандрит Дечански, и Стефан Петровић Прота народни из Пећи, те списменом и печатима ових старешина духовних, купила је инокиња ова прилоге на поменуто свету цѣл најпре у кнежевини србској, а сад се налази овде међу Србима у Аустроји.

У патријаршији нашој у Карловцима примљена је била она врло лепо, и Њгова Светост Патријарх србски Самуил знаме-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.цитим.новчаним прилогом своим отворио е ред приложника на девојачку школу и болницу у месту древне Патријаршије србске. Примеру врховног архинастира свог, слѣдовали су Г.Г. настојатељи фрушкогорских манастира, и родољубиви Карловчани, Новосађани и Сентомашани и остали Срби.

У очи св. Андрије стигла е поменута монахиня учителька с едном својом сапутницом овамо у Сомбор и пробавивши овде, четири дана, свако е јутро долазила у храм Божиј на јутрењ и на литургију, где е шестопсалме на помет читала. а последњи дан свога овде бавлења у суботу учествовала е у читаню акатиста Майки Божијој, завршивши га е икосом: „Ангелъ прѣдстатель,“ и читала е о литургији послание апостола Павла, — а походила е и овдашню девојачку школу, и приправнички завод, где е по желји својој видила и наше приправнице, које се овде за будуће учительке србске изображаваю. Срби овдашњи, кои имаю осећаня любви према просвети народа свога, приложили су колико е кој могао у новцу и у књигама за школку дечицу. Особито спомена заслужуе то, што су приправници наши, — премда су и сами врло сиромашни, — на школу Пећску највише приложили даровавши 8 фор. 16 н. Исто тако и ученици основне мушке и женске школе Сомборске, речма својх старијх побуђени, принели су своје дарове, а ученице II. разреда још су своим сестрама ученицама Пећске школе и писамце едно послале, које мало ниже читатељима нашим саобштавамо.*) Да нас година ова ние яко оманула, и да су сви овдашњи поштени Срби добро извештени били о цели на коју се прилози купише, ямачно би се много већа сума овде накупити могла. — Са жалашћу морам саобштити, да едан господин овдашњи ние ни у своју кућу пустити хтео ову прву учительку србску из Старе Србије, која сбираше прилоге на девојачку школу и на болницу. — Сакупљене прилоге предала е монахиня Екатерина нашем Г. Проти, кои их е путем поште на Преосвештеног Г. Михаила Митрополита Београдског одправио.

*) Писмо ученица Сомборске Србске девојачке школе ученицама девојачке школе у Пећи:

„Драге Сестре! Далеко смо од Вас, далеко . . . далеко, ал опет зато осећамо топлу любов према Вама, које сте Србкињ, миле сестре наше. Ми се радуемо што Вас сада искрено поздравити и по могућству нашем и мало подпомоћи можемо. Примите ове малене дарове и искрено поздрављѣ од милих сестара Ваших, које Ваше боле такође осећати знаду. У Сомбору 1. Декемврија 1866. Ваше сестре Србкињ ученице III. и IV. разреда.

Завршујући овај чланак за дужност сматрамо свим нашим обштинама, свештеницима и учитељима, у местима, куда ова родољубива Србкњина дође, препоручити, да јо лепо и пристойно дочекају и да се постарају њој при сабирању доброволних прилога на школу и болницу Пећску на руци бити, имајући пред очима да на нама Србима у Аустрији и у Србији поглавито лежи обавезаност материјално и морално подпомагати распрострањивањем просвете у Старој Србији, Босни, Херцеговини, Црној Гори, у Бугарској и у осталим покрајинама Балканског полуострва где Срби и Славјани станују. *)

Предплатници Школскога Листа.

„Правимъ подокметъ похвала.“

Св. Писмо.

(Свршетак).

Ш. У Банату.

В. Кикинда. Скупили А. Варађанин и Г. Јорговић, учитељи. Преч. г. протопресвитер И. Влаховић 4 ф. Ђота Крстоношић адв. 4 ф. гр. учитељи: Гр. Јорговић 4 ф. Ст. Петровић 4 ф. Хр. Айваз 4 фор. Св. Неђић 4 ф. Тодор Шевић 4 ф. Арк. Варађанин 4 ф.; Ст. Грегуш учитељ римокатоличке главне основне школе у Перямошу 2 ф.; преч. г. Коста Кузмановић пар. у Црњи 2 ф.; Срб. обштина у Црњи 4 ф.; Срб. школа у Кларји 3 ф. Мл. Боберић парох 4 ф. М. Јакшић уч. 2 ф. Коста Казер уч. у М. Бечкереку 3 ф. Милош Войновић уч. у Станчеву 1 ф. Владимир Павловић уч. у Гату 2 ф. Любомир Марковић уч. у Нимету 2 фор. Обштина Циметска 3 фор. Арновљивић учитељ Варашки 4 ф. За учитеља Видаковића у Саладу г. Дим. Поповић парох сомборски платио 2 ф.

Темишвар. Скупитељ Ђ. Јовановић градски учитељ. Предплатници: Високопреосвештени г. Антоније Нако епископ 2 ф. Високопреч. г. Теофан Живковић арх. за школе у Чобанцу и у Карловци 8 фор. Високопреч. г. Стефан Михаловић архимандрит С. Ђурђићи 4 ф.; И. Д. Николић 4 ф.; Срећко Михаловић плем. од Јребинце 4 ф.; Обштина цркве Св. Ђурђа у Фабрици 4 ф. Др. Тома Стефановић физик 2 фор.; Матија Гигић уч. 4 ф. Сава Вемић парох у Свсеници 4 ф. Јован Стој-

*) Због пописа предплатника, који се морао у овом Листу довршити, принуђени смо примљиве дописе из Вршца, Беле Цркве и Новог Сада за идући први број од год. 1867. оставити.

Ковић властелински надзиратељ у Делинешћу 4 ф. Ав. Травань уч. у Денти 2 ф. 50 н.

Вршац. Скупитељ Сим. Бакић учитељ Предплатници : Високо-преосв. г. Емилиан Кенгелац епископ 4 ф; Гедеон Цветић арх. 4 ф.; Сава Павишевмић архимандрит 1 ф. Кипр. Стануловић архимандрит 4 ф. Филип Трандафиловић прота 4 ф. А. Ђуришић физикус 1 ф. Ал. Раић уч. 4 ф. Дружина срб. омладине „Коло“ 2 ф. Михаил Фрачка приправник 4 фор. Ал. Стојановић парох 4 ф. Тодор Николић учитељ Средштки 4 ф. Ваза Брашован богослов 2 ф.; Ника Илкић учитељ 2 ф. Лаз. Цвеић адвокат 1 фор.; Пера и Ника Фармаћ, Јоса Поповић, Мариновић, Милошевић, Матеић и Обрадовић грађани, сваки по 1 фор. (за I. четврт) Др. Деметер адвокат 1 ф. и Т. Ђорђевић грађанин 1 ф. (за прву овог. четврт).

Бела црква. Преч. Лазар Стефановић протопресвитер 4 фор; Макса Пантелић учитељ 3 ф; Павле Поповић учитељ у Кусићу 2 ф. г. Јосиф Јорговић бележник у Јбуки 4; србска община у селу Јбуци 4 ф; Стефан Савић бележник у Враноцу 4 ф.

Башахид: А. Јанковић старатељ 4 ф; Мата Груић учитељ 4 ф. Меленци: Община грађанска 4 ф; Любомир Думић капелан 3 ф. 50 н. Миша Ковачевић учитељ Тарашки 4 ф; Гр. Перић учитељ у Кумани 2 ф; П. Фогараш уч 2 ф. Община Куманска 4 ф; Исидор Крцулов учитељ у Итебеу 2 ф. Ђ. Величковић у Елемиру 5 ф.

В. Бечкерек: Арк. Косанић учитељ 3; и за I. полгод. 1867 год. напред 2 ф; преч. Јов. Бакаловић 4 ф; Михаил Недельковић уч. 4 ф; преч. Г. Данило Стаић прота 5 ф; (една е за идућу годину урачунана) Чедомилъ Петровић учитељ у Јарковцу 2 ф. Община села Незуине 4 ф; Д. Давидовић учитељ 4 ф; Сима Савић учитељ Ђирски за лист што е общини Ђирској пошилиа 4 ф; Ал. Груић учит. у Арадцу 2 ф; Ђ. Павловић уч. у Ст. Ђурђу 4 ф.

Панчево. Високородни г. Петар Бига генерал 2 ф; др. Любомир Гађански адвокат 2 фор; П. Михайловић адвокат 2 ф; Јован Илић учитељ 2 ф; Ваза Максимовић кожухар 2 ф; Мих. Атанацковић учитељ у Новом Селу 4 ф; Ваза Максимовић учитељ у Старчеву 3 фор; Јов. Димитријевић учитељ у Брестовцу 4 ф; Дим. Поповић учитељ у Томашевцу 3 ф; Петар Купусаровић парох сакулски 4; Арса Данкуц учитељ 4 фор; I. Живковић уч. Фаркаждински 2 фор; Петар Илић учитељ у Ченти 2 ф; Сима Петровић учитељ Идворски 2 ф;

Ковин: Благор. Госп. Александар Будисављевић капетан и комендант компание за общинске школе у Делиблату, Мраморку, Гаю и Дубовцу 16 ф; Ал. Рогожарски уч. у Долићм Ковину 4 ф.

Мокрин. Пр. Г. Лазар Поповић парох 3 ф; Дим. Нинковић ђакон 3 ф. Лука Давидовић учитељ 3 фор; Никола Јанковић учитељ и скупитељ 3 ф; Ђ. Обрадовски парох Крстурски 4 ф; Община у Срб. Крстуру 4 ф.

Турски Бечей: Скупно г. Петар Луцић учитељ. Пр. г. Дионисие Павловић парох и шк. управитељ 3 ф; Лазар Азудки парох и катихет 3 ф; Никола Сечански трговац 4 ф; Лазар Јосимовић приправник 2 ф; Любомир Мишковић учитељ Враићевски 4 ф; Марко Бибић учитељ 4 ф; Благородни Г. Петар Јгодић властелин у Тот Сигету 2 ф.

Турска Канџижа. ГГ. Алекс. Кнежевић парох 4 ф. Сава Фи-

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

риџхазки изслужени бележник 3 ф., Арон Илић учитељ Мартоношки (у Бачкој) за себе и за гд. пароха I. Милића 9 ф., (преостае една форинта сувише за идућу годину) Евг. Вучић уч. Мартоношки 3 ф. Теодор Еремић старатељ школе Мартоношке 3 ф. Сава Бугарски уч. у Сентивану 4 ф. Срб. Обштина у Црној Бари 4.

Стари Арад: Нђгово Високопреосвештенство Господин Прокписе Ивачковић православни епископ Арадски 6 ф.; (за целу ову годину и за I. полгод. 1867) Илија Поповић учитељ 2 ф.; Ч. Манастир Ходош 4.

Чанад. Г. Јован Теодоровић званичник за сина Александра ученика V. гимн. разреда 4 ф. Јован Панић уч. Падейски 4 ф.

Батоня. ГГ. Леонтије Петровић пар. 4 ф. Гр. Надашки учитељ 3. Пр. Видицки бележник 2.

IV. Будимска Епархија.

Нђгова Светлост Кнежевић србски Ђорђе Ал. Карађорђевић 4 ф. црквена Обштина у Будиму 4 ф. Депутација Фонда школског у Пешти 4. Високород. г. Евг. пл. Ђурковић кр. сав. за прво полгодие 2 фор. преч. г. Петар Римски парох и школс. управитељ у Сентадрили 4 ф.*) Ст. Теодоровић парох помазки, конс. члан и местни школа управитељ 2 ф. Преч. г. Теодор Оџић прота у Ст. Београду 4 фор. Г. Плавшић учитељ 3 ф. Манастир Грабовац 2 ф. Обштина села Саке 2 ф. Г. Добр. Михайловић парох Муачки и окр. шк. управитељ 2 ф. 60 н. Дим. Косић учитељ Муачки 5 ф. 20 кв. Обштина села Майше 1. Добр. Лачанин учитељ у Жумберку 2 ф. Ст. Гойковић парох у Вемешу 2 фор. Стев. Обрадовић парох, школски и конс. члан 5 фор. (до 1 Окт. о. г. имао е за ланьску предплату примати, а овим е у напред исплатио за ову и за целу 1867 годину) Црквена обштина у Суљошу 4 фор. Ст. Салмаџић уч. у Болману 2 ф. Рад. Мађаревић пар. у Срб. Титону 2 ф. П. Берић уч. у Браньлину 3 ф.; I. Андрић уч. у Моноштору 1 ф. Вож. Ђосић уч. у Бану 4. Србска читаоница у Бану 4. Гавра Бољарић саврш. богослов и учитељ у Ловри 2.

Беч. Високор. Г. др. Ливин Радивовић ц. кр. дворски саветник у Бечу 4. Федор Демелић от Паньова 2.

V. У Хрватској.

Нђгово Високопреосвештенство господин Лукјан Николаевић епископ горњокарловачки за себе, за клирикалну школу у Плашкоме и за младеж србску у реалкама петриньској и госпињској 4 примерка 15. Ч. манастир Гомирџ 2. Ст. Бабић парох мазински, Васил. Кнежевић прота коренићки, Коста Алимпић пар. клокочки, Мих. Мађерчић парох благајски, Јов. Шарац парох полойски, Мих. Бараћ парох цетиньски, Гт. Лазић парох староселски. Сва ова господа држе лист од септ. до дец. о. г. плаћаюћ сваки по 1. 35 нов. Скупитељ предплатника е пречастни господин Милутин Ратковић Богословије професор у Плашкоме. г. Јован Живковић кр. табле приседник 4. (од септ. за Ирижку школу); гд. Ђуро Даничић списатељ 3.; г. Петар Вучковић прота ресавски у Коларићу 5. (една претиче за идућу годину); Никола Беговић парох у Карловцу 3. Исти господин за србску школу у Дрешвици 2. Н. Живковић катихет на реалци раковачкој 2 фор. 50 нв.;

*) Господин овај, изволио нам е већ и за идућу годину у име предплате 4. унапред послати.

Сам. Поповић прота у Плашком 2 ф.; преч. гд Дан Чучковић парох у Суваи у Личкој пукви. 1 ф. 35 н.

VI. Далмација.

Нъгово Високопреосвештенство Господин Стефан Кнежевић епископ далматински за два примерка 8 ф.; преч. Атанасија Чурлић арх. и провикар у Котору 7 ф. (за ову и за идућу годину); Герасим Петрановић архимандрит за себе и за срб. школу у Крупой у Босни 6 ф. Ст. Вуиновић свештеник и конс. приседник у Задру 1 ф. србска школа у Шибенику 4 ф. Госп. Ђура Анд. Јовић у Шибенику 4 ф. Петар Петрановић парох Обровачки 4 ф.; преч. г. Спиридон Маргетић прото у Имоцкоме 4 ф. Божо Новаковић учитељ на Цетињу у Црној Гори 4 ф. преч. г. Серафим Перовић архим. м. Житомишлића у Херцеговини 4 ф.

VII. У Србији.

Нъгово Високопреосвештенство господин Митрополит целе Србије Михаил 4 ф.; преосв. г. Гаврил Поповић Епископ шабачки 3 фор. преч. г. Теодосије Архимандрит и ректор семинарије 2 фор.; гг. Коста Павловић учитељ IV. разреда у Београду 4 ф. Теодор Миљковић уч. Блазнави 4 ф. Стеван Лазић уч. Шабачки 3 ф.; Сима и Коста Поповић учитељи у Валџву 4 ф. Читалиште Крагујевачко 3 ф.

Нови Сад. (накнадно) гг. учитељи. А. Михайловић 2 ф. Коста Стефановић 2 ф. Т. Димић 1 ф. Лаза Илић 2 ф. 1. Угљешкић 2 фор.

Стари Бечей (у Бачкој). (продужено из броя 21.) Скупитељ г. Ђ. Глибонски. Предлатници: Србска Читалишница 3 ф. Јов. Сомборски архитект 2 ф. Сава Ђорђевић адв. 4 ф. Милош Јоцић адв. 4 ф. Гедеон Пекаровић поштар 4 ф. Северијан Татић дистри. економие директор 4 ф. Пав. Хорватски 3 ф.

Земун. Три србске школе за 3 екс. 9 ф. Ч. г. Мл. Ђиркић ђакон и учитељ дальски 4 ф.; г. Порфире Бабић учитељ госпођиначки 4 ф. Обштина Румска 4 ф.

Јвна кореспонденција.

Г. I. Н. Хумлу у Осеку. Од предплате остало е сувишка 60 н. Бл. Г. В. Н. у Далю. Има сувишка 1 ф.

ГГ. Ар. Илићу у Мартоношу, и Д. Д. у Ади, претиче од овогодишњих предплате 1 ф.

Преч гг. П. В. у Коларићу, и Д. С. у Бечкереку. Вама претиче по една форинта, које ће се за идућу годину урачунаати.

ГГ. Ђ. Вел. у Елемиру и А. К. у Бечкереку. Ваша предплата траје до 1 Јулија 1867 године.

Ко немисли Лист овај далѣ држати, нека први брой од год. 1867. поврати.

Издаје и уређује Никола Ђ. Вукићевић.

Брзотиском Андрије Вагнера и друга.